

Laki

mielenterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan mielenterveyslain (1116/1990) 22 a §:n 1 momentti, 24 §:n 1—3 ja 5 momentti sekä 25 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 22 a §:n 1 momentti ja 25 §:n 1 momentti laissa 1423/2001 sekä 24 §:n 1—3 ja 5 momentti laissa 20/2016, sekä
lisätään 22 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1423/2001, uusi 4 momentti seuraavasti:

22 a §

Potilaan määritelmä ja perusoikeuksien rajoitusten yleiset edellytykset

Potilaalla tarkoitetaan tässä luvussa 2—4 ja 4 b luvuissa säädetyllä tavalla tarkkailuun otettua taikka tutkimukseen tai hoitoon määrättyä henkilöä.

22 b §

Psyykkisen sairauden hoito

Perusteista toteuttaa tarkkailussa, mielentilatutkimuksessa tai tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevan potilaan lääkehoito potilaan tahdosta riippumatta on annettava hallintopäätös, jos potilas vastustaa lääkehoitoa tai hänen tahdostaan ei saada selvyyttä taikka muutoin potilaan pyynnöstä. Potilaalle on osana potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 5 §:ssä tarkoitettua selvitystä kerrottava mahdollisuudesta saada asiasta hallintopäätös. Päätös saa olla voimassa enintään tämän lain 2—4 ja 4 b luvussa säädetyin kyseistä tarkkailua, tutkimusta tai hoitoa koskevan päätöksen voimassaolon ajan.

24 §

Muutoksenhaku

Sairaalan lääkärin päätökseen, joka koskee henkilön määräämistä hoitoon tai hoidon jatkamista hänen tahdostaan riippumatta, potilaan psyykkisen sairauden lääkehoidon toteuttamista hänen tahdostaan riippumatta, potilaan omaisuuden haltuunottoa taikka yhteydenpidon rajoittamista, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoksenhakuasiassa muulle asianosaiselle kuin potilaalle voidaan antaa tietoja potilaan terveydentilasta vain potilaan suostumuksella. Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee potilaan omaisuuden haltuunottoa, ei saa valittamalla hakea muutosta. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen päätökseen, joka koskee henkilön määräämistä hoitoon tai hoidon jatkamista hänen tahdostaan riippumatta taikka 21 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa määräämistä sairaalaan tutkittavaksi, sekä päätökseen, joka koskee erityishuollon antamista

tahdosta riippumatta, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Sairaalan lääkärin 17 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen 17 c §:n 2 momentissa tarkoitettuun potilaan hoidon jatkamista koskevaan väliaikaispäätökseen sekä sairaalan lääkärin 17 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun potilaan tutkittavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus voidaan käsitellä hallinto-oikeudessa valituksenalaisen päätöksen tehneen viranomaisen lausuntoa pyytämättä. Valituksen johdosta annettuun hallinto-oikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Alaikäisen potilaan hoitoon määräämistä tai hoidon jatkamista koskevaan 1—3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta 12 vuotta täyttänyt alaikäinen itse, hänen vanhempansa ja huoltajansa sekä henkilö, jonka hoidossa ja kasvatuksessa alaikäinen on välittömästi ennen hoitoon määräämistä ollut. Alaikäisen potilaan yhteydenpidon rajoittamista koskevaan 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta 12 vuotta täyttänyt alaikäinen itse sekä hänen huoltajansa, edunvalvojansa tai muu laillinen edustajansa sekä muu asianosainen, jonka yhteydenpitoa lapseen päätöksellä on rajoitettu. Alaikäisen potilaan psyykkisen sairauden lääkehoidon toteuttamista koskevaan 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta 12 vuotta täyttänyt alaikäinen itse sekä hänen huoltajansa, edunvalvojansa tai muu laillinen edustajansa.

25 §

Täytäntöönpano

Tahdosta riippumatta annettavaan hoitoon määräämistä tai sellaisen hoidon jatkamista, psyykkisen sairauden lääkehoidon toteuttamista, omaisuuden haltuunottoa taikka yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön heti alistuksesta tai muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2024.

Helsingissä 12.1.2024

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso